

РАМКОВО СПОРАЗУМЕНИЕ

За механизъм за определянето на минималната работна заплата за страната

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ЧРЕЗ

МИНИСТЪРА НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

**НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА
РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ**

**НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА
РАБОТОДАТЕЛИТЕ**

Като изразяват взаимно уважение и зачитане на значението на отговорното социално сътрудничество и добронамерено партньорство като инструмент на балансираното развитие на страната, както в икономически, така и в социален план;

Като декларират своята привързаност към ценностите на европейското развитие на Република България и собствената си отговорност за социално-икономическия напредък на страната;

Водени от общата си воля Република България да се присъедини към държавите, ратифицирали 131-ва Конвенция на Международната организация на труда за определяне на минимална работна заплата;

В изпълнение на Препоръката на Съвета относно Националната програма за реформи 2017 г. и становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2017 г.;

Водени от желанието за постигане на баланс между целите за защита на доходите на работниците и служителите и целите за постигане на макроикономическа стабилност, по-висока конкурентоспособност, по-ниско равнище на безработица и по-високо равнище на застост за всички групи на пазара на труда, което отговаря на изискванията за социални и икономически измерения на минималната работна заплата.

Като признават: Необходимостта да бъде съставен прозрачен механизъм за определянето на минималната работна заплата за страната

Страните постигат съгласие за:

- 1. Приемане на процедура за договаряне на размера на минималната работна заплата**
- 2. Приемане на механизъм за определяне на минималната работна заплата за страната**

Процедура за договаряне на размера на минималната работна заплата

1. До 31 март МТСП открива процедура за договаряне на МРЗ за страната, като предоставя на национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите:
  - пълният обем от статистическата информация, необходима за двустранните преговори, съобразно Приложение №1;
  - прогнозни размери на МРЗ на база сценариите по Приложение № 2, придружени с оценка на въздействие.
2. Преговорите между социалните партньори започват не по-късно от 7 календарни дни след получаването на статистическата информация, като участниците, графиките и местата за провеждане на заседанията се договарят между тях. Копие от графика за преговорите се предоставя и на министъра на труда и социалната политика. За целите на преговорите участниците в тях могат да поискат съдействие и/или консултации на експерти от страна на Министерството на труда и социалната политика и/или Министерството на финансите. **Срокът по графика за постигане на споразумение не може да бъде по-дълъг от сроковете предвидени за бюджетната процедура на съответната година.**
3. При **постигане** на съгласие между социалните партньори на основание чл. 3, ал. 3 от КТ се подписва споразумение, в което е фиксиран договореният размер на МРЗ за следващата година. В съответствие с чл.3, ал.4 от КТ споразумението се предоставя на министъра на труда и социалната политика за изпълнение.
4. При **непостигане** на споразумение в двустранните преговори съгласно срока по т. 2, министърът на труда и социалната политика внася проект на правителството на ПМС за размера на минималната работна заплата за страната в Министерски съвет, като взима предвид:
  - достигнатото равнище на МРЗ за страната;
  - информацията по Приложение № 1 ;
  - сценарии за определяне на размера на МРЗ по Приложение № 2.
5. Проектът на постановление на Министерския съвет се консултира по общия ред в Националния съвет за тристрранно сътрудничество.

Механизъм за определяне на размера на минималната работна заплата

6. При откриване на процедурата МТСП предоставя прогнозни размери на МРЗ, определени на база сценариите по Приложение №2, придружени с оценка на въздействие и използваните индикатори за оценката.
7. При договарянето на конкретният размер на минималната работна заплата участниците в преговорите се ръководят от достигнатия размер на МРЗ за страната, икономическите и социални показатели съгласно Приложение №1 към настоящето Споразумение и прогнозен размер на МРЗ, определен по сценарии, съгласно Приложение №2.

8. Размерът на минималната работна заплата се договаря от социалните партньори, на основата на получените резултати по приложените сценарии и оценката на въздействие на всеки един от тях.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

1. Страните поемат своята отговорност да си сътрудничат и положат адекватни усилия за постигане на целите на споразумението.
2. Страните декларират, че при възникнали нови обстоятелства ще се стремят в дух на сътрудничество да търсят взаимно приемливи решения.
3. Страните по това споразумение го подписаха с волята да участват активно и конструктивно в диалога целящ договаряне на МРЗ за страната, като се съгласиха да се въздържат от предприемане на действия водещи до възпрепятстване постигане целите на това споразумение.

Настоящото споразумение се сключва на основание чл.3, ал.3 от Кодекса на труда и е подписано на .....2017г. в осем еднообразни екземпляра – по един за всяка от страните.

ЗА ПРАВИТЕЛСТВОТО:

**МИНИСТЪР НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА:**

БИСЕР ПЕТКОВ

ЗА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ:

**КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ:**

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ

**КОНФЕДЕРАЦИЯ НА ТРУДА
„ПОДКРЕПА“:**

ДИМИТЪР МАНОЛОВ

ЗА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ:

**АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ:**

ВАСИЛ ВЕЛЕВ

БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА

БОЖИДАР ДАНЕВ

**БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-
ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА:**

ЦВЕТАН СИМЕОНОВ

**КОНФЕДЕРАЦИЯ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ
И ИНДУСТРИАЛЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ:**

КИРИЛ ДОМУСЧИЕВ

**СЪЮЗ ЗА СТОПАНСКА
ИНИЦИАТИВА:**

МИРОСЛАВ НАЙДЕНОВ

Приложение №1

Показатели	Индикатори	Източник	Наличност	Срок на публикуване/наличност на данни	Най-ниско ниво на разбивка по икономически дейности	Забележка
1. За средната работна заплата за страната	Средна работна заплата за страната	НСИ	Месечни, тримесечни и предварителни годишни данни (основани на извадково изследване)	I трим. (май); II трим. (август); III трим. (ноември); IV трим. (февруари година t+1). Предварителни годишни данни (февруари година t+1)	2-ти знак на КИД 2008	
	Средна работна заплата по икономически дейности	НСИ	Годишни окончателни данни данни (основани на изчерпателно изследване)	Годишни окончателни данни за година t - ноември t+1	4 -ти знак на КИД 2008	Кръстосаната разбивка по икономически дейности на 4-ти знак и областта се характеризира със значителен брой конфиденциални клетки.
2. За ниско платени работници	Абсолютен брой и относителен дял на работещите на МРЗ - общо и по икономически дейности	НСИ	Списъчен брой юм края на месеца на работещите на пълно работно време и минимална работна заплата (данни основани на извадково изследване)	I трим. (май); II трим. (август); III трим. (ноември); IV трим. (февруари година t+1).	Агрегирана групировка А38	Поради извадковия характер на изследването с която се събираят тези данни, разбивка на ниво 4-ти знак на КИД 2008 не е възможна
3. За бедност и социално изключване	Официална линия на бедност (lv.)	НСИ	Домакинства наблюдавани в рамките на 12 месеца за периода април година N до март година N+1, изследване "Наблюдение на домакинските бюджети"	Данни от изследването за изчисляване на показателя "официална линия на бедност" са налични през м.юни.	x	За изчисляване на официалната линия на бедност се ползват данните от наблюдението на домакинските бюджети. Изчисленията се предоставят на МТСП за избор на линия на бедност. Официалната линия се публикува с постановление на МС
	Относителен дял на лицата в рисък от бедност (%)	НСИ/Евро стат	Годишни - Изследване за доходите и условията на живот (SILC)	Предварителни годишни м.юни. Срок за публикуване на сайта на НСИ - септември. Референтна година за дохода t-1 г.	x	Данните се публикуват и на сайта на Евростат (предварителни данни април-май).
	Относителен дял на лицата живеещи в материали лишения (%)	НСИ/Евро стат	Годишни - Изследване за доходите и условията на живот (SILC)	Предварителни годишни м.юни. Срок за публикуване на сайта на НСИ - септември. Референтна година за дохода t-1 г.	x	Данните се публикуват и на сайта на Евростат (предварителни данни април-май).
	Относителен дял на "работещи бедни" (%)	НСИ/Евро стат	Годишни - Изследване за доходите и условията на живот (SILC)	Предварителни годишни м.юни. Срок за публикуване на сайта на НСИ - септември. Референтна година за дохода t-1 г.	x	Данните се публикуват и на сайта на Евростат (предварителни данни април-май).
4. За	Коефициент на Джини (%)	НСИ/Евро стат	Годишни - Изследване за доходите и условията на живот (SILC)	Предварителни годишни м.юни. Срок за публикуване на сайта на НСИ - септември. Референтна година за дохода t-1 г.	x	Данните се публикуват и на сайта на Евростат (предварителни данни април-май).
	диференциаци					
	и полирезация					

Показатели	Индикатори	Източник	Наличност	Срок на публикуване/наличност на данни	Най-ниско ниво на разбивка по икономически дейности	Забележка
	Съотношение S80/S20 пъти	НСИ/Евро стат	Годишни - Изследование за доходите и условията на живот (SILC)	Предварителни годишни м.юни. Срок за публикуване на сайта на НСИ - септември. Референтна година за дохода t-1 г.	x	Данните се публикуют и на сайта на Евростат (предварителни данни април-май).
5. За инфлация	Индекс на потребителските цени (средно годишен)	НСИ	Месечни - от декември 1996 г.,	Информация за индексите на потребителските цени и инфляцията се публикува месечно - между 12-то и 15-то число на месец, следващ отчетния месец. Тази дата е посочена в Календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания на НСИ.	x	
6. За икономически разстежки	Реален ръст на БДС по икономически сектори - в % към предходна година	НСИ	Тримесечни и годишни данни	I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1); Предварителни годишни данни (март година t+1); Ревизирани данни - октомври t+1	I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1); Предварителни годишни данни (март година t+1); Ревизирани данни - октомври t+1	Предварителни тримесечни и годишни данни - A10;
	Реален ръст на БДС по икономически сектори - в % към предходна година	НСИ	Тримесечни и годишни данни	I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1); Предварителни годишни данни (март година t+1); Ревизирани данни - октомври t+1	I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1); Предварителни годишни данни (март година t+1); Ревизирани данни - октомври t+1	Предварителни тримесечни и годишни данни - A10;
	Реален ръст на потреблението на домакинства - в % към предходна година	НСИ	Тримесечни и годишни данни	I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1); Предварителни годишни данни (март година t+1); Ревизирани данни - октомври t+1	I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1); Предварителни годишни данни (март година t+1); Ревизирани данни - октомври t+1	Предварителни тримесечни и годишни данни - A10;
	Реален ръст на брутогодобиване на основен капитал	НСИ	Тримесечни и годишни данни		x	

Показатели	Индикатори	Източник	Наличност	Срок на публикуване/наличност на данни	Забележка
	Относителен дял на компенсация на настите в БВП (%)	НСИ	тримесечни и годишни данни	I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1). Предварителни годишни данни [март година t+1]; Ревизирани данни - октомври t+1	x
7.За производителност на труда	БДС на 1 зает - реален ръст - в % към предходна година	НСИ	тримесечни и годишни данни	I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1). Предварителни годишни данни (март година t+1); Ревизирани данни - октомври t+1	
				I трим. (юни); II трим. (септември); III трим. (декември); IV трим. (март година t+1). Предварителни годишни данни (март година t+1); Ревизирани данни - октомври t+1	
8.За броя на настите лица	Среден списъчен брой на настите лица по трудово и служебно правовотношение	НСИ	месечни, тримесечни и предварителни годишни данни (основани на извадково изследване)	I трим. (май); II трим. (август); III трим.. (номври); IV трим.. (февруари година t+1). Предварителни годишни данни (февруари година t+1)	2-ти знак на КИД 2008
				Годишни окончателни данни за година t - ноември t+1	4 -ти знак на КИД 2008
	Среден списъчен брой на настите лица по икономически дейности	НСИ	годишни окончателни данни (основани на изчерпателно изследване)	Годишни окончателни данни за година t - ноември t+1	4 -ти знак на КИД 2008
9.За заетост и безработица	Коефициент на заетост - общо, по административни области и по степени на образование (%)	НСИ	годишни	годишни данни - март за предходната година	x
	Коефициент на безработица - общо, по административни области и по степени на образование (%)	НСИ	годишни	годишни данни - март за предходната година	x
	Коефициент на продължителна безработица - (%)	НСИ	годишни	годишни данни - март за предходната година	x
	Коефициент на младежка безработица 15-24 г. - (%)	НСИ	годишни	годишни данни - март за предходната година	x
10. За разходи на работодателя за труд	Разходи за труд на един отработен час, средногодишно (евро)	НСИ/Евро стат		Годишни окончателни данни за година t - ноември t+1	Могат да се изчисляват и от НСИ в левове - с година периодичност и със сроковете и разбивките склонни на годишните данни за преддатна работна заплата
				3	

Сценарий 1**Индикатор: медианна работна заплата**

– Минималната работна заплата за страната се определя на база ръста на СРЗ и съотношение на минимална работна заплата към медианната работна заплата за последната календарна година, в която е проведено изследването „Наблюдение на структурата на заплатите“, с цел тя да се поддържа в постоянно съотношение спрямо средните доходи.

Стъпваме на база стойността на медианата работна заплата от изследването „Наблюдение на структурата на заплатите“ (Регламент на Съвета № 530/1999, Регламент на Комисията № 1916/2000 (преработен) и Регламент на Комисията № 1738/2005.), провеждано от Националния статистически институт. Това изследване се провежда през четири години и има за цел да осигури детайлна и съпоставима на европейско ниво информация за разпределението и връзката между размера на трудовото възнаграждение, индивидуалните характеристики на настите лица и тези на техния работодател.

Изследването се провежда за месец октомври. Аргументите са, че при определянето на годишната заплата, в частност и на годишната медиана работна заплата влизат всички видове допълнителни плащания през годината включително и нерегуляри премии, включително 13 и 14 заплата, както и изплатени отпуски. В този смисъл медианната заплата за месец октомври е по-малко обременена от допълнителни плащания и за целите на минималната работна заплата е по удачна стойност за сравнение.

Медиана на брутната (месечна, часова, годишна) заплата – приема числовата стойност на брутната заплата на интервалната група, чиято относителна кумултивна честота се намира в средата на предварително ранжирания възходящо или низходящо статистически ред, т.е. това е стойността, под която са заплатите на 50% от настите лица в изследваната съкупност.

Минималната работна заплата се определя в процент от медианната работна заплата – 66 на сто (2/3 от стойността ѝ).

Тъй като изследването „Наблюдение на структурата на заплатите“ е с определена периодика, не разполагаме със статистически данни за медианната работна заплата всяка година. В годините, когато не е налична стойност на медианната работна заплата, минималната работна заплата се индексира според достигнатото равнище на средната работна заплата.

Минималната работна заплата се изчислява по формулата:

$$MP3t+1 = 66\% * \text{МедианнаРЗt};$$

$$\Delta MP3t+2 = \Delta CP3t+1;$$

$$MP3t+2 = MP3t+1 * (1 + \Delta MP3t+2).$$

Където: t – годината на изследването „Наблюдение на структурата на заплатите“;

Δ – относителен ръст на съответния показател.

Сценарий 2

Индикатори : ръст на БВП на глава от населението и индекса на потребителските цени (инфлацията)

– Минималната работна заплата да бъде определяна така, че да взема ръст на БВП на глава от населението и индекса на потребителските цени (инфлацията):

Формира се индекс за изменение на минималната работна заплата, като произведение от прогнозните стойности на ръста на БВП на глава от населението и индекса на потребителските цени (инфлацията). Така формираният прогнозен индекс на нарастване на МРЗ отразява икономическото състояние, изменението на БВП на глава от населението и изменението в покупателната способност на населението.

За изчисляване на индикаторите се използва прогнозата за БВП и хармонизирания индекс на потребителските цени от пролетната макроикономическата прогноза на Министерството на финансите и последната актуална демографска прогноза на НСИ, като се използва варианта за конвергентност. Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

Минималната работна заплата се изчислява по формулата:

$$MPZt+1 = MPZt * \Delta \text{БВП на глава от населението} + \Delta \text{ХИПЦ}t+1.$$

t – текущата календарна година;

Δ – относителен ръст на съответния показател.

Сценарий 3

Индикатори: Официалната линия на бедност, Среден размер на домакинството и Среден брой работещи в домакинството.

– При определянето на минималната работна заплата е заложено изпълнението на социалната функция на минималната работна заплата, да задоволява потребностите на работниците и техните семейства.

Минимална работна заплата трябва да гарантира на едно средно по численост семейство със средно участие на работна сила задоволяване на минимални жизнени потребности.

Минималната работна заплата се изчислява по формулата:

$$MPZt+1 = (\text{линия на бедност}t+1 * \text{Среден размер на домакинството}) /$$

Среден брой работещи в домакинството.

Където:

- t – текуща календарна година.
- линия на бедност $t+1$ = Прогнозна официалната линия на бедност за година $t+1$.
- Среден размер на домакинството и Среден брой работещи в домакинството са индикатори от изследването „Статистика на доходите и условията на живот“ на НСИ.

Трите сценария, отчитат връзката между икономическите и социални показатели

Индикатори за определяне на прогнозни размери на МРЗ и оценка на въздействие

Сценарий	Индикатори, които се използват в сценариите	Индикатори за оценка на въздействието
Сценарий 1 Минималната работна заплата за страната се определя на база ръста на СРЗ и съотношение на минимална работна заплата към медианната работна заплата за последната календарна година, в която е проведено изследването „Наблюдение на структурата на заплатите“, с цел тя да се поддържа в постоянно съотношение спрямо средните доходи.	Медианна работна заплата Ръст на средна работна заплата	
Сценарий 2 Минималната работна заплата да бъде определяна така, че да взема ръст на БВП на глава от населението и индекса на потребителските цени (инфлацията)	Ръст на БВП на глава от населението Индекс на потребителските цени	Въздействие върху общия брой наети на МРЗ Въздействие върху съотношението МРЗ/СРЗ Въздействие върху разпределението на наетите на МРЗ по икономически дейности, обществен, частен сектор Въздействие върху бедността сред работещите Въздействие върху неравенството в заплащането Въздействие върху заетостта
Сценарий 3 При определянето на минималната работна заплата е заложено изпълнението на социалната функция на минималната работна заплата, да задоволява потребностите на работниците и техните семейства	Задоволяване на основни жизнени потребности на работниците и техните семейства	